Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda, Cornel Sigmirean (Editors)
MEDIATING GLOBALIZATION: Identities in Dialogue
Arhipelag XXI Press, 2018

CONTEMPORARY INFLUENCES REFLECTED, AT THE DISCURSIVE LEVEL, IN CHILDREN'S CREATIONS

Angelica Hobjilă

Assoc. Prof., PhD, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The literature created by children (for children and not just for them) reflects – beyond the imaginative impulse, the creativity manifested, but also the anchoring in the real considered relevant by the younger or older children – the multiple influences exerted, in society, today, on school-age creators. The present study proposes the analysis – through the grid of these influences reflected at the discursive level – of the texts included in the volume Ce poți face cu două cuvinte. Juniorii / What you can do in two words, Bucharest, Arthur Publishing House, 2012; these are texts created by children aged 8-15 years, with the premise of a certain binom like "crystal – star", "wonder – tunnel", "cave – parrot" etc. Beyond the beauty of reading itself, which involves openness to the souls and minds of young authors, the analysed texts verbally illustrate the most interesting repercussions of the exposures of school-age creators to the multiple variables of everyday reality: regional forms along with words / phrases / replies in English, names of characters, as well as spatial landmarks that send to different cultures, created words, addressing formulas that place, temporally or spatially, certain characters, etc. So, a whole repertoire of elements that can be studied in terms of their association, on the one hand, with the age of the authors and, on the other hand, with the influences exerted on them in the contemporary world.

Keywords: discourse, literature, school age, influences, contemporaneity

Introducere

Multiplele influenţe de ordin social, cultural, politic, religios, familial etc. exercitate asupra copiilor de diferite vârste se reflectă, cum este şi firesc, atât în manifestările şi interacţiunile lor cotidiene, cât şi în creaţiile lor (subsumate literaturii, artelor plastice, muzicii etc.).

În acest context, lucrarea de faţă propune a analiză a manierei în care influenţele lumii contemporane interferează, în scrierile literare ale copiilor de 8-15 ani, cu elanul imaginativ şi creativitatea specifice vârstei. Relevante am considerat, din această perspectivă, diversele coordonate ale discursului micilor creatori care – având ca punct de plecare un binom de tipul „morsă – tic", „coadă – dulap", „oglindă – sticlă", „minune – tunel" etc. – au realizat volumul *Ce poţi face cu două cuvinte. Juniorii* (Bucureşti, Editura Arthur, 2012). Un volum plin de proiecţii de basm, ghiduşii lingvistice şi prospeţime, dar şi de „lucruri serioase", revolte şi întrebări implicite.

La nivelul discursului textelor analizate, pot fi reperate o serie de repercusiuni dintre cele mai interesante ale expunerii creatorilor de vârstă şcolară la multiplele variabile ale realităţii contemporane, cotidiene: cuvinte/ expresii subsumate limbajului colocvial, reflectând anumite

BDD-V4598 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:56:25 UTC)

influenţe ale mediului familial; cuvinte din engleză/ franceză, expresii „traduse" din alte limbi, nume cu rezonanţă „internaţională" etc., ca mărci ale raportării copiilor şi la alte spaţii lingvistice şi, implicit, culturale, respectiv ale asumării folosirii unor termeni de specialitate (cu precădere din sfera informaticii, a tehnologiei moderne); sintagme ce parodiază elemente clasice din basmele copilăriei, respectiv expresii, nume de personaje, tipuri de conflict etc. care trimit către lecturi mai vechi şi mai noi din sfera literaturii pentru copii; replici ce ancorează creatorii-copii în realul problematic (prin trimiteri către probleme politice, sociale actuale, către ideea de discriminare, către stereotipuri etc.) al lumii contemporane etc.

1. Literatura creată de către copii – delimitări şi influenţe exercitate asupra creatorilor-copii

Studiile de specialitate consacrate universului general al literaturii pentru copii şi concretizărilor ei particulare, respectiv sferei creativităţii copiilor şi influenţelor exercitate asupra acestora din diverse perspective reflectă, pe de o parte, ipostaza copilului ca receptor de mesaje ce-şi au originea în diferite medii/ contexte (artistice sau nu) şi, pe de altă parte, ipostaza de copil-creator.

Se subliniază, astfel, în primul rând, rolul deosebit pe care îl are literatura „în dezvoltarea personală a copiilor", în întregul „proces de învăţare" (Stan, 2015, p. 454), asociindu-se, totodată, „contextului cultural", „vieţii culturale a societăţii" (Stan, 2015, p. 455), sferei media (Ewers, 2009), atât prin implicarea emoţională a cititorului-copil (Stan, 2015, p. 454), cât şi prin raportarea la „trăsături dezirabile şi indezirabile" (Anderson, 2012, p. 32), la valori, la „adevăruri de bază despre viaţă şi a trăi" (Manna, 1986, p. 58) etc.

De aici, particularizări ancorate în universul şcolii – cu sublinierea ideii de responsabilitate în abordarea/ valorificarea literaturii pentru copii (Ewers, 2009), cu atât mai mult cu cât pot fi identificate, în anumite texte literare, şi stereotipuri culturale şi de gen (Hunt, 1999) – şi generalizări subsumate contextului în care se creează, respectiv celui în care se receptează literatura pentru copii.

Se consideră că, în general, „dacă arta nu poate fi separată de aspiraţia estetică, ea transformă percepţia noastră asupra lumii, reflectând subiectele centrale ale existenţei noastre, fie că acestea au o dimensiune colectivă, socială, personală sau intimă" (Lenoir, 2015, p. 3); astfel, ca „vectori ai emancipării individuale şi ai accesului la cetăţenie, arta şi cultura se plasează în inima socialului" (Lenoir, 2015, p. 3). De aici, ideea că „inversarea legăturii dintre conţinutul cultural şi planul social se accelerează (bunurile culturale devin premise pentru sociabilitate)" (Octobre, 2014, p. 55), cu atât mai mult cu cât, în contemporaneitate, se constată că „«a fi fan» este o identitate culturală" (Réseaux, apud Octobre, 2014, p. 55).

În condiţiile în care actul literar, în sine, presupune o raportare subiectivă a creatorului la realitate (Godoy, Ferreira, 2014, p. 550; Routley, 1979, p. 3), respectiv la o „lume alternativă" (Ryan, 1980, p. 403), „scena de enunţare" (Maingueneau, 2007, p. 222) asociindu-se unui „sistem de enunţare care corelează construcţia textuală cu o realitate socială definită" (Charaudeau, Maingueneau, 2002, p. 43), însuşi verosimilul, element-cheie al literaturii (create de către copii) pentru copii, „luat în calitatea sa de concept intracultural, [...] devine legat de accepţia discursului ca reprezentare mai mult sau mai puţin conformă cu «realitatea» socioculturală şi corespunde reprezentărilor sau acelor moduri de a acţiona şi de a vorbi considerate a fi obişnuite într-o comunitate (rutine, scenarii, topoi, stereotipuri)" (Nagy, 2015, p. 388).

BDD-V4598 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:56:25 UTC)

Relevantă, în contextul analizei propuse în lucrarea de faţă, este, în sensul celor semnalate mai sus, caracterizarea lumii contemporane printr-o serie de „sub-culturi specifice produse de fiecare univers (social, de vârstă, de sex)", în anumite „condiţii (de socializare familială, de educaţie, de traiectorie individuală)" (Octobre, 2014, p. 57); se atrage, astfel, atenţia asupra unor elemente precum: „transformarea profundă a reperelor culturale, caracterul hibrid al culturii şi al comunicării, culturalizarea raporturilor din lume", „folosirea generalizată a tehnologiei", ducând către „o mutaţie, precum şi o rearanjare permanentă, a reprezentărilor asupra timpului, valorilor şi identităţilor" (Octobre, 2014, p. 52), „prezenţa puternică a englezei în timpul liber al tinerei generaţii [... ca] ecou al folosirii crescânde a acestei limbi în anumite domenii profesionale" (Octobre, 2014, p. 57) etc.

Aşadar, un univers în permanentă restructurare, în centrul căruia copiii, care „formează şi sunt formaţi de lumea din jurul lor" (Steinberg, 2011, p. 15), se văd supuşi unui întreg ansamblu de influenţe şi interacţiuni „macro- (social, politic, economic), mezo- (instituţional, de exemplu, şcoală, media, instituţii religioase, welfare agency) şi micro- (individual)" (Steinberg, 2011, p. 16; vezi, într-o altă clasificare, şi influenţele economice, sociale, culturale, biologice, tehnice/ tehnologice etc. exercitate asupra copiilor – Prout, 2005).

În realitate, „copiii întotdeauna participă şi fac parte din două culturi – a copiilor şi a adulţilor" (Corsaro, 2005, apud Corsaro, 2009, p. 301), ei „îşi însuşesc în mod creativ informaţii din cultura adulţilor pentru a produce cultura propriei lor generaţii" (Corsaro, 2009, p. 301). De altfel, se consideră că „studierea culturii populare a copiilor" oferă multe informaţii „despre copilărie şi despre relaţia adulţilor cu aceasta" (Mitchell, Reid-Walsh, 2005), interesantă fiind, în acest context, cercetarea copilăriei prin prisma spaţiului politic, vizual, fizic, virtual, istoric, a spaţiului memoriei (Mitchell, Reid-Walsh, 2005) – cu trimiteri către Barbie, Harry, Toy Story, dormitoarele copiilor, către website-urile lor etc.

În ceea ce priveşte modul în care creativitatea creatorilor-copii este/ poate fi influenţată de variabilele contextuale ale societăţii contemporane, studiile de specialitate reflectă opinii dintre cele mai diverse. Astfel, dacă, în accepţiunea generală se subliniază ideea că, în principiu, creativitatea se manifestă „într-un context ambiental caracterizat prin faţetele sale fizice şi sociale", cu precizarea că „faţetele sociale implică ţesătura socială şi culturală, la scară naţională, regională, locală", iar „în cadrul contextului local, putem distinge, de asemenea, contextul familial şi contextul şcolar" (Besançon, Lubart, capitolul 3, p. 1) şi că „valorile transmise de mediul cultural stimulează sau frânează activitatea creativă" (Besançon, Lubart, capitolul 3, p. 2), sunt semnalate şi direcţii particulare de analiză; de exemplu, influenţa pozitivă a activităţilor culturale asupra nivelului creativităţii copiilor (Besançon, Lubart, capitolul 3, p. 2), efectele negative ale expunerii acestora la ecranul televizorului, la media, tehnologie, aspect ce poate fi contracarat prin acţiunea responsabilă a adulţilor (Besançon, Lubart, capitolul 3, pp. 3-4).

Aşadar, în ipostaza sa de receptor (de produse artistice) şi/ sau de creator (aici, cu precădere, de texte literare), copilul este ancorat în mod obligatoriu în lumea din care face parte, în care se formează, reflectându-i – prin manifestările lui – valorile, priorităţile, contradicţiile, întrebările, provocările pentru prezent şi viitor etc. De aici, interesul particular reflectat, în studiul de faţă, prin analiza creaţiilor literare ale autorilor volumului *Ce poţi face cu două cuvinte. Juniorii*, în vederea identificării, în „discursul" acestora, a mărcilor subiective şi „de generaţie" ale raportării la variabile sociale, politice, culturale, familiale, şcolare, lingvistice etc.

BDD-V4598 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:56:25 UTC)

2. Repercusiuni – la nivelul discursiv al creaţiilor copiilor – ale multiplelor influenţe contemporane exercitate asupra creatorilor

Analizând – din perspectiva elementelor semnalate în studiile de specialitate şi sintetizate *supra*, în prima secţiune a acestei lucrări – textele incluse în volumul *Ce poţi face cu două cuvinte. Juniorii* (Bucureşti, Editura Arthur, 2012), am identificat următoarele elemente relevante pentru influenţele culturale, politice, sociale, lingvistice, tehnologice, familiale, şcolare etc. exercitate asupra creatorilor-copii:

(a) trimiteri către sintagme asociate spațiului politic contemporan: „mătușa Tamara" (p. 13), „băieții cu ochi albaștri" (p. 15), „sunt născută în '97, ce ochi albaștri?" (invocarea unui an ulterior Revoluției din 1989), „el [împăratul] le folosea, după cum spunea în fiecare discurs, «numai în folosul comunităţii»" (p. 161);

(b) invocarea temelor prioritare subsumate contextului social actual:

- trimiteri către realități sociale contemporane: „mătușa Tamara, oaia neagră a familiei, plecată de vreo câțiva ani la muncă în Spania" (p. 13), „un sat plin ochi cu beţivani" (p. 26), „călătorii de afaceri" (pp. 51-52), „avea o firmă cu leduri colorate şi-o reclamă de-ţi lua ochii (probabil era foarte căutată)" (p. 52), „peştişorului îi vindecă alergia şi îi oferi un sejur de 7 zile la un hotel de 5 stele din Hawaii" (p. 53), „Şi-apoi a început să mă lovească şi să mă sâcâie. După doi ani de locuit în casa lor, nu mai suportam, aşa că am fugit, mai bine zis am zburat de acolo... Dar nu ştiu cum am ajuns aici. Ştiu doar că acum mi-e dor de familia mea şi aş da orice să mă întorc la ea" (p. 149); „un câine pierdut hoinărea printre oameni, cerşind de mâncare celor pe care îi vedea mai uşor de înduplecat" (p. 160), „mă prinseră de mâini şi de picioare şi mă predară Poliţiei. [...] Cine prindea făptaşul primea drept recompensă..." (p. 161); „locuia cu chirie într-un apartament" (p. 36), „nu mai putu să-şi plătească chiria; fu dată afară şi lăsată pe drumuri" (p. 36);
- problema ecologiei: „- Se apropie de cetate un dragon uriaş, care scuipă tot felul de resturi şi ambalaje nereciclabile! Fugiţi şi adăpostiţi-vă, până nu vă îngroapă în gunoi!!! Aproape tot tărâmul magic a dispărut sub un munte de ambalaje şi de resturi de mâncare" (p. 47), „se aşezase pe un scaun din plastic", „pahar din plastic de la McDonalds" (p. 48); „soluţie pentru curăţat apa mărilor, soluţie pentru spălat cerul, soluţie pentru trezit copacii la viaţă" (p. 144);
- ideea de voluntariat: „sunt voluntar la Tășuleasa Social" (p. 24);
- problema discriminării: „Se cazară la o cârciumă (lucru foarte ciudat, pentru că BBG se aşteptase ca Vaca să nu fie primită, mai ales că aceasta îşi spusese numele adevărat la recepție)" (pp. 26-27); „animalele nu au voie în Marea Sală" (p. 30); „Zâna era foarte supărată, pentru că, dintre toate zânele, ea era singura care nu avea aripi. Nu că şi le pierduse pe undeva, ci pur şi simplu aşa se născuse. Nu vă spun cum râdeau de ea celelalte zâne, cum o ironizau mereu şi cât de tristă era Lilica tot timpul..." (p. 47), „- Vreau să plec din ţara asta, fiindcă toţi căpcăunii râd de mine... Nu vreau să mă bat şi nu-mi place să sperii copiii, mie îmi plac florile şi îmi place să citesc poveşti. Sunt pasionat de teatru şi aş vrea să mă fac actor" (p. 51), „aflară de la peştişor că şi el se simţea trist pentru că fraţii lui nu-l acceptau. Era alergic la alge, stuf şi trestie şi nu-i făcea bine să stea prea mult în heleşteu, spre hazul celorlalţi peştişori. Aşa că voia şi el să plece definitiv" (p. 52); „cică nu eram de esenţă nobilă, ca să merit această onoare" (p. 90);
- etichetarea: „După cum arăta, nu părea a fi isteţ... avea un cap rotund cu ochelari mari, iar copiii îl considerau un tocilar" (p. 80);

BDD-V4598 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:56:25 UTC)

- problema alimentaţiei/ a alimentației nesănătoase: „împăratul murise pentru că își băgase un cartof prăjit în nas" (p. 28); „o grămadă inofensivă de acadele, îngheţată şi alte bunătăţi interzise de mame înainte de ora mesei" (p. 37), „sunt vegetarian şi-mi plac atât de mult cartofii prăjiţi şi porumbul fiert de la fast-food, că le înghit cu ambalaj cu tot" (p. 49), „copacii erau din vată de zahăr, florile din caramele şi norii din îngheţată" (p. 61), „copacii erau un fel de vată pe băţ" (p. 115);
- problema igienei/ a sănătăţii: „sigur dragonul nu se spălase pe dinţi de când era el" (p. 49), „de la mâncat atâtea nimicuri, m-am trezit cu o durere incredibilă de măsea" (p. 49); „se pare însă că am fost diagnosticat prea târziu, iar pericolul de a-i infecta şi pe alţii era prea mare" (p. 90);
- trimiteri către teme controversate în societatea contemporană (relații între anumite persoane, combinații genetice etc.): „- Este un om care studiază combinațiile dintre afoni. Căci dacă două persoane afone se căsătoresc, copilul lor trebuie să fie protejat ca nu cumva să i se strice așa de tare coryile vocale, încât de fiecare dată când deschide gura să explodeze toate obiectele de sticlă din jurul lui. De aceea, înainte ca oamenii afoni să se căsătorească, trebuie să consulte un combinofon" (p. 21);
- accentul pus, în contemporaneitate, pe dezvoltarea emoţională, pe planul afectiv: „îmi voi seca izvorul emoţional de tot" (p. 35);
- actualizarea unor jocuri/ activităţi preferate: „zânele se relaxau jucând *Imagine Town* sau conversând pe Facebook" (p. 47), „ea se rostogoli ca o minge de fotbal" (p. 48), „ceainăria din faţa Teatrului de păpuşi", „piciorul metalic al unei mese de biliard de la Clubul unicornilor sportivi" (p. 48), „m-am jucat *Solitaire*" (p. 52); „nici televizorul, nici play-stationul nu i-au obosit pe copii" (p. 75); „iubea badmintonul şi jucătorii de poker fairplay" (p. 80), „televizorul îşi turuia norma zilnică de cuvinte" (p. 155);

(c) trimiteri către stereotipuri actuale: „desenase o balerină frumoasă, cu părul buclat, ochii albaştri" (p. 20); „o fiică «normală», cu părul blond şi ochii albaştri" (p. 34), „de spatele rochiţei din borangic roz" (p. 49), „Lilicăi îi dărui o pereche de aripioare roz (care se asortau cu rochiţa ei preferată)" (p. 53), „făcea vrăji pe animale: le făcea mai înalte, mai slabe, mai deştepte etc." (p. 61), „o aricioaică foarte frumoasă şi blândă" (p. 67), „un dulap roz, cu oglinzi imense pe ambele uşi şi mânere preţioase, aurii", aparţinând „unei domnişoare cochete" (p. 89), „Tomi, de mâine vei ţine cură de slăbire şi vei face aerobic pe spalierul Ioanei, vei slăbi 997 de grame şi vei putea merge să dansezi Hula cu iubita ta în Hawaii" (p. 106);

(d) (pre)nume comune, din spaţiul românesc sau din alte spaţii: „Ion", „Vasile" (p. 11 ș.u.), „Vasile Tartopan", „Mărioara", „Florin" (p. 12), „Titi", „Tamara", „Nicoleta" (p. 13), „Liana" (p. 19), „Mihai" (p. 109), „Mitică", „Popeasca" (p. 110), „conu Iancu" (p. 112), „Toma Găluşcă" (p. 127), „Puiuţ, Păpuşa şi Prinţesa" (p. 152), „Briana" (p. 71), „Yvonne" (p. 109), „Susie" (p. 149), alături de prenume modernizate, inclusiv grafic: „Laryz" (p. 13) – în ultimul exemplu fiind evidentă influenţa comunicării tip Messenger, Facebook, sms etc.;

(e) nume de animale, reflectând atât raportarea evidentă la spaţiul românesc – „cățelul Azorică", „ariciul Teo" (p. 13), motanul „Tomată" (p. 103) –, cât şi influenţele din alte spaţii (de limbă engleză/ franceză/ spaniolă), prin trimiteri simple – şerpoaica „Rina" (p. 61), pisica „Goldie", pisica „Jolie" (p. 104), motanul „Moustache" (p. 141), papagalul „Mozart" (p. 149), papagaliţa „Crystal" (p. 150), papagaliţa „Abby" (p. 150), „un papagal băiat, Paco" (p. 152) – sau combinate „Horsi-Calul" (p. 65), motanul „Jumpi (Săritorul)" (p. 104);

BDD-V4598 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:56:25 UTC)

(f) termeni preluați din engleză/ franceză (cei mai mulţi, aşa cum se subliniază şi în literatura de specialitate, subordonaţi anumitor domenii „profesionale" – vezi Octobre, 2014, p. 57 sau doar ca marcă a dorinţei de a epata): „wireless", „modem", „virus", „laptop", „FBI", „Facebook", „hard", „Iphone" (p. 12), „check in" (p. 15), „low cost", „Messenger" (p. 16), „karma" (p. 18), „party-room" (p. 102), „*copy-paste*" (p. 105), „cel mai *fancy* restaurant" (p. 112); „*croissant* cu unt" (p. 143), „am ceva *très important* să-ţi arăt" (p. 144), „vezi tu, *ma chérie*" (p. 146);

(g) asocieri inedite de elemente populare, regionale, argotice și termeni de specialitate (cu precădere, preluați din limba engleză, din domeniul informaticii/ internetului etc.): „ - Mă Vasile, da' ție îți merge, mă, wirelessul? / Iaca că nu știu, de la cine luași modemu? .../ Atunci nu știu, mă, ce are. Eu ți-am zis să nu mai descarci atâta Lady Gaga că ți se umflă hardul, dar tu nu... Noh, acum intră pe Faceboof de pe Iphone.", „Hei, Biger! Liţă Ghiţălău (în loc de «Hey! Teacher! Leave those kids alone!»)" (p. 29), „Însă Lilica era în elementul ei. Nu avea ea aripi, însă la informatică se pricepea de minune. Îi plăcuse mereu să-şi bage nasul pe la placa de bază [...], prin unitatea centrală, ba chiar nici placa video nu-i scăpase. De altfel, laptopul nu avea nevoie decât de o resetare şi de o instalare a unui antivirus mai performant" (p. 53);

(h) trimiteri către diferite spații/ culturi, prin substantive proprii-nume de ţări/ localităţi/ cartiere, respectiv nume de persoane/ personaje: „Spania", „însoritul Castellón" (p. 13), „Malaga" (p. 15), „Hawaii" (p. 53, p. 106), „România", „Franţa", „Sorbona" (p. 80), „America de Sud" (p. 88), „Oceanul Pacific" (pp. 88-89), „Italia" (p. 109), „Parisul" (p. 109), „Paris" (p. 141), „cartierul Montmartre" (p. 141); „Billy Bob Gonzales" (p. 25); „Spitfire" (p. 29), „Chupacabra" (p. 29), „un prieten pe nume Shonta" (p. 29), „Johanna" (p. 34);

(i) raportarea la anumite valenţe ale contextului cultural muzical – prin nume de vedete/ melodii: „Lady Gaga" (p. 12), „AC/DC" (p. 106), „Rock'n' roll train" (p. 106) –, respectiv ale contextului economic – prin nume de mărci celebre: „Mercedes" (p. 13), „Seat" (p. 16), „Spitalul «Sf. Milka»" (p. 27), „McDonalds" (p. 48), „Zara" (p. 50), „Channel" (p. 103), „Wiskas" (p. 106), „un Pommery extra garantat" (p. 110), „ochelari de evdere RayBan" (p. 147);

(j) trimiteri către lecturi clasice/ contemporane din literatura română/ universală: „un câine de jucărie, fără un picior" (p. 19), „un cavaler din porțelan atât de mândru și de viteaz, exilat din cauza brațului pierdut în bătălie, o balerină cu piciorul rupt" (p. 20) – vezi *Soldăţelul de plumb*; „după patru ore de cules cristale, băiatul ajunse la o peșteră plină cu chestii strălucitoare" (p. 27) – vezi *Degeţel, Hänsel și Gretel, Aladin*; „duhul dulapului" (p. 52) – *Aladin*; „eu sunt bibelou de porţelan" (p. 41) – vezi *Romanţă fără ecou*, de Ion Minulescu; „Am să-l întreb pe bunul meu prieten Harry Potter, poate ai auzit de el, toţi copiii îl adoră!" (p. 50) – seria *Harry Potter*; „trei prieteni, care făcuseră călătoria ca să-l ajute pe bietul dragon" (p. 53) – *Vrăjitorul din Oz*; „Ariciul nostru, cum o văzu, se îndrăgosti de ea pe loc. Făcură o nuntă mare ca-n poveşti" (p. 67), „Ştii că trebuie să îndeplineşti trei sarcini..." (p. 52) – basme; „poveştile *Scufiţa Roşie, Albă-ca-Zăpada, Cei trei purceluşi* şi *Cenuşăreasa*" (p. 75), „balconul Julietei" (p. 109) – *Romeo şi Julieta*; „parcă sunt Scufiţa Roşie" (p. 109), „*Bucureşti, dragul nostru Bucureşti, Vrei o Românie mai frumoasă?, Numai mâncare dietetică, Harry Potter şi Talismanele Morţii, Ce poţi face cu două cuvinte*" (p. 124); parodierea unor formule inițiale din basme: „A fost odată... bla, bla, bla... [...] Pe când avea cartea urechi de liliac şi picioare de băiat..." (p. 33); „A fost odată ca niciodată, că de s-ar întâmpla în prezent, nimeni n-ar mai fi atent, într-un tărâm departe, departe de al nostru..." (p. 47); parodierea unor formule mediane din basme: „Şi cum vârsta creşte, creşte, aşa necazul se măreşte" (p. 35), „şi aşa trecu o zi, trecură

BDD-V4598 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:56:25 UTC)

două, trei, o săptămână, chiar o lună" (p. 64), „peste trei ani, trei luni şi trei zile, a ajuns la ai săi" (p. 71); parodierea unor formule finale din basme: „Şi uite-aşa, v-am spus povestea mea. Eu capul mi l-am bătut şi sper că basmul v-a plăcut. Şi dacă nu v-o plăcea, inventaţi voi altceva" (p. 53); parodierea unor texte din folclorul copiilor: „Hai la mami văcuța / Să te dea nițel uța, / Și de n-oi cădea, / În altă lume te-oi purta!" (p. 26);

(k) trimiteri către desene animate: „trenul *Thomas*" (p. 43), „seria revistei *Să gătim cu Tom şi Jerry*" (p. 48), „haine de *Barbie*" (p. 153), respectiv către sfera cinematografiei, în general: „Ştiţi, ca în filmele acelea cu îndrăgostiţi" (p. 150);

(l) creaţii de cuvinte, reflectând elanul imaginativ al copiilor în plan lingvistic, precum şi influenţele din diverse contexte: abrevieri – „BBG", „Imagara, de la «imaginar» cu un «a» la sfârşit" (p. 25), „Leoarp (o creatură pe jumătate leu și pe jumătate șarpe)" (p. 27), „Realitara, lumea reală" (p. 29), „OMC! (*Oh, My Cats!*)" (p. 106); cuvinte derivate: „imagarus (așa se numeau locuitorii Imagarei)", „Moș Imagrus (în loc de Moș Crăciun)" (p. 25), „capitală furnicească" (p. 35), „dragi cititori nemoftusoşi" (p. 35), „limba lui Tudor, tudoreza" (p. 41), „Marinoviciosu [...] Numele lui real e Marinovici. Dar își merită pe deplin «-osu» de la sfârșit. Era scandalagiul blocului" (p. 44), „Înţepici" (p. 61), „Înţepica" (p. 67), „regiunea cu substantivul, numită Substantivania" (p. 80), „de ce niciun substantivian nu a vizitat Verbania sau Adjectivania? Sau de ce substantivienii nu învaţă verbaniana sau adjectiviana?" (p. 82), „«gustoşenii» de *party*" (p. 101), „electrofon, copacofon sau statofon" (p. 115), „culoarea copacie" (p. 138); cuvinte compuse: ţara „Anti-vreau să scriu corect" (p. 33); „poliţia anti-cacofonie" (p. 33), „monstromâncozaur" (p. 37), „patacamacaoacacrantz!" (p. 38), „crantzbrrrrrrrau!" (p. 38), „Luţă-Batistuţă" (p. 95), „fabrică de râso-culori" (p. 100), „Baufobieîntunecească" (p. 100), „Panamotania" (p. 106), „pe inventator l-au numit «Numai-o-dată»" (p. 118), „Tensionaerul" (p. 128), „Cărarea de Litere" (p. 135), „Căţelul de usturoi, care mirosea a usturofloare, adică o floare supărată de usturimea picioarelor ei" (p. 135), „Aleea Rezultatelor" (p. 135), „fredona o melodie plăcută, adică Buburomozart" (p. 136), „Cărarea fără Sfârşit" (p. 137), „Câmpia Soarelui", „Copacul speranţei" (p. 137), „acum mă duc la capsazin să-mi cumpăr capse", „Aleea Cioburi de Întuneric" (p. 138), „Maestrul Hârtifier", „Hârţovişte, capitala noastră" (p. 157); „traduceri" de expresii clasice: „singurul lucru pe care puteam să-l fac era, cum spun englezii, «să cer direcţii»" (p. 157), „ultimul «cap de operă»" (p. 160);

(m) trimiteri către elemente specifice sferei internetului/ tehnologiei, respectiv comunicării online sau prin mesaje-text: „Contactaţi-mă pe www.ideipentruscolarilenesi.eu şi puteţi afla reţeta!" (p. 34); „mi se termină creditul de timp" (p. 84); transcrierea sunetului „ţ" prin „tz" (p. 38);

(n) raportarea la lumea școlii/ contextul şcolar: „cum ar spune învățătoarea mea" (p. 25); „monotonia de tip «ora de tehnologie»" (p. 34), „Răzvan tocmai se întorsese obosit de la şcoală – tocmai dăduse teză la mate" (p. 41), „Am o groază de teme la mate, de învăţat la istorie şi un proiect la bio! NU AM TIMP!!!" (p. 41), „oricum era cam greu de cap şi rămânea mereu corigent la câte o materie în timpul şcolii" (p. 51);

(o) trimiteri către simboluri şi practici culturale (în unele cazuri, şi religioase): „Moș Imagrus (în loc de Moș Crăciun)" (p. 25), „sticla cu Mirosul Crăciunului. E sărbătoarea mea preferată. M-a învăluit pe dată mirosul de brad, de cozonaci, de turtă dulce." (p. 143), „în fiecare seară îi vizitez pe Moş Crăciun şi pe Valetul de Cupă, însă pe Întunecimea Sa Bau-Bau niciodată" (p. 100), „NASA" (p. 140); „- Da' de ce nu vii niciodată și la mine? Îs băiat bun! Toți copiii primesc cadouri..." (p. 25), „pom de Crăciun" (p. 91); „Dracula" (p. 78), „Einstein" (p.

BDD-V4598 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:56:25 UTC)

80), „Rossini" (p. 101), „Halloween" (p. 108), „un fel de An Nou" (p. 110), „Prima mea pisică avea cam şapte ani când m-am născut eu şi era neagră. Nu, nu am avut niciodată ghinion din cauza ei (aşa cum ar trebui să fie...?)" (pp. 101-102); „e vineri, 13, zi Pisicească" (p. 105);

(p) reflectarea unora dintre dominantele contextului familial – prin:

- anumite cuvinte/ sintagme, replici, ilustrând stiluri comunicative, realităţi/ atitudini familiale, comportamente-tip etc.: „frigiderul cu pricina, *dragul de el*" (p. 34); „începu să plângă *ca un bebe fără suzetă*" (p. 31), „*cafea nu beau, pentru că... nu mă lasă mama*" (p. 32), „*job*" (p. 32), „*se înţelegeau din priviri* şi erau *nedespărţite ca două surori*: ca sarmalele cu smântâna sau cartofii prăjiţi cu ketchupul" (p. 38), „Răzvan s-a întors obosit de la şcoală [...] şi a fost întâmpinat de strigătul fratelui său mai mic, *rămas în grija lui*" (p. 41), „E bine de ştiut că «Ăan» înseamnă «Răzvan» în *limba lui Tudor, tudoreza*" (p. 41), „*Mă asculţi şi pe mine?!*" (p. 42), „*Tu niciodată nu-mi spui nimic!*" (p. 45), „- *Ce aveţi? De ce vă certaţi? Ce aveţi de împărţit?*" (p. 61), „*Nu aveţi decât să credeţi ce vreţi!*" (p. 64), „*Am două lucruri să-şi spun. Unu: nimeni nu-i perfect, doi: nu vezi cât rău provoci?*" (p. 67), „*a moştenit tot ce-a fost mai rău de la ambii părinţi*" (p. 80), „*Am văzut multe la viaţa mea...*" (p. 88), „*Cum de-aţi îndrăznit să mă treziţi? V-a rugat cineva?*" (p. 145);
- apelative specifice, unele subsumate argoului: „- Bă Vasile, eşti, mă, acasă?" (p. 11), „Mă Ioane", „Mă Vasile" (p. 12), „mă, sumo" (p. 26), „bă, copile" (p. 26), „mă", „bă" (p. 28); interjecții – ca mărci ale implicării afective: „ioi" (p. 26, p. 28), „Pam-param!" (p. 27), „oau" (p. 30)/ „uau" (p. 108), „neh" (p. 33), „bla, bla, bla" (p. 33), „of", „mda" (p. 145), „oho" (p. 146);
- deictice lexicale de tipul *treabă, chestie*, cu rol în marcarea atitudinii econome şi relaxate a locutorului-copil: „cam scârțâie *treaba* cu ariciul" (p. 11), „am aproape 11 ani, trec în clasa a V-a și alte *chestii* complicate" (p. 24), „o peșteră plină cu *chestii* strălucitoare" (p. 27), „nu numai *chestii* gen facturi" (p. 148), „alte *chestii* siropoase" (p. 150);
- folosirea apostrofului pentru a marca, în vorbire, nepronunțarea consoanei finale sau a unui grup de silabe: „da' ce eşti aşa morocănos?"; „da' ție îți merge...?" (p. 12), „da' de ce nu vii niciodată și la mine? Îs băiat bun!" (p. 25), „- Da' tre' să-l rog pe tată-miu!" (p. 26), „ciclopu' ăla" (p. 28), „da' şi pe tine" (p. 28), „tre' să ai nervii de fier" (p. 33), „acum tre' să mă repet" (p. 36), „lucrarea de doctorat a lui ta'su" (p. 44);
- sintagme ce se constituie în „stereotipii afuncționale" (Nagy, 2015, p. 345), fără rol noțional: „mă rog" (p. 24, p. 25, p. 153), „păi" (p. 25, 148), „în fine" (p. 33, p. 80, p. 156), „în sfârșit" (p. 20);
- cuvinte/ expresii subsumate comunicării colocviale: „țol festiv" (p. 13), „faci mișto" (p. 15), „un jaf de mașină" (p. 16), „un Seat obosit" (p. 16), „cap de cretă" (p. 17), „ca s-o scurtăm, spre ca tot poporul român să aibă destul bănet" (p. 24), „care-i faza" (p. 25), „gata cu prostiile" (p. 25), „poliţai" (p. 30), „ca să vă faceţi o idee" (p. 33), „burdihane" (p. 33), „zgâlţâială" (p. 34), „timp berechet" (p. 35), „puştoaica" (p. 35), „ca să aibă sare povestea" (p. 36), „pot însă paria că..." (p. 37), „a ieşit un tămbălău de zile mari" (p. 44), „De data asta m-am ars!" (p. 48), „un tip de treabă" (p. 49), „ăştia îşi bagă nasul peste tot" (p. 50), „arată jalnic" (p. 52), „gata în doi timpi şi trei mişcări" (p. 71), „nu puneau geană pe geană sub nicio formă" (p. 75), „m-a prostit să mă uit cu el la un film" (p. 78), „un revoluţionar beton" (p. 79), „i se făceau mutre pe la spate" (p. 82), „Banii, viaţa sau mustaţa, Domnule Combinofon?" (p. 82), „ce mare scofală să ai grijă de nişte haine! Nişte cârpe care nu înseamnă nimic" (p. 90), „beculeţul i s-a aprins" (p. 98), „golanul suprem" (p. 104), „să mă

BDD-V4598 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:56:25 UTC)

caftească" (p. 106), „urli ca din gură de şarpe" (p. 145), „Mare scofală!" (p. 146), „mă enervează la culme" (p. 149), „cu brio" (p. 150), „discuţiile acestea mă termină" (pp. 151-152), „Mamă!! Arătam trăsnet." (p. 153), „arată foarte tare" (p. 153) etc.

Se remarcă, astfel, în textele din volumul *Ce poţi face cu două cuvinte. Juniorii*, dincolo de creativitatea – verbală şi extraverbală – a autorilor-copii, pe de o parte, elemente ce reflectă specificul vârstei (cuvinte inventate, ilustrarea anumitor preferinţe în sfera literaturii pentru copii, a filmelor de desene animate, a muzicii, a activităţilor de petrecere a timpului liber etc.) şi, pe de altă parte, trimiteri către influenţe exercitate din diverse tipuri de context: politic, social, cultural, economic, şcolar, familial, lingvistic etc. (aşa cum au arătat şi studiile de specialitate care au tratat această problematică – vezi sinteza din prima secţiune a lucrării de faţă).

Concluzii

Copiii ilustrează, prin manifestările lor individuale/ subiective şi relaţionale/ intersubiective, respectiv prin creaţiile lor din diverse domenii, atât datum-urile de ordin personal şi familial, cât şi multiplele influenţe exercitate, contextual, asupra acestora.

Aceste caracteristici au fost identificate, în creaţiile literare însumate în volumul *Ce poţi face cu două cuvinte. Juniorii* (Bucureşti, Editura Arthur, 2012), în urma analizei – prin această grilă a variabilelor contextuale manifeste sau implicite – a anumitor cuvinte/ sintagme, replici, cuvinte create, structuri discursive etc.

Stereotipuri, stiluri comunicative, mărci ale dominantelor contemporane din sfera politicului, a socialului (discriminare, etichetare, voluntariat, alimentaţie sănătoasă/ nesănătoasă, igienă/ sănătate, munca în străinătate etc.), a culturalului (sărbători, valori/ simboluri din diferite arte: literatură, muzică etc.), a economicului (mărci renumite, elemente de marketing), a tehnicii/ tehnologiei (internet, social-media etc.), a educaţiei (în familie/ şcoală) etc. se constituie, astfel, în tot atâtea mărci ale expunerii creatorilor-copii la multiplele şi diverse influenţe ale societăţii actuale, respectiv ale atitudinii micilor autori faţă de aceste variabile.

BIBLIOGRAPHY

Anderson,Nancy L. (2012). *Elementary Children's Literature: Infancy through Age 13*. 4th Edition.Pearson Education US.

Besançon, M.; Lubart, T. (2015). *La créativité de l'enfant. Évaluation et développement*. Mardaga.

Charaudeau, P.; Maingueneau, D. (ed.). (2002). *Dictionnaire d'analyse du discourse*. Paris: Seuil.

Corsaro, William A. (2009). *Pear Culture*. InQvortrup, J.; W. Corsaro; M. Honig (eds.). (2009). *The Palgrave Handbook of Childhood Studies*. Palgrave Macmillan UK, pp. 301-315.

Ewers, H.-H. (2009). *Fundamental Concepts of Children's Literature Research Literary and Sociological Approaches*. New York: Routledge.

Godoy, E.; Ferreira, R. B. (2014). *The communicative relevance in fictional discourse*. In *Linguagem em (Dis)curso – LemD*, Tubarão, 14(3), pp. 545-556.

Hunt, P. (ed.). (1999). *Understanding Children's Literature*. 2nd Edition. New York: Routledge.

Lenoir, D. (2015). *Social et culturel*. In *Informations sociales,* 4(190), p. 3.

Maingueneau, D. (2007). *Discursul literar. Paratopie şi scena de enunţare*. Traducere de Nicoleta Loredana Moroşan, prefaţă de Mihaela Mîrţu. Iaşi: Institutul European.

BDD-V4598 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:56:25 UTC)

Manna, Anthony L. (1986). *Children's Literature and Society: Introduction*, *Children's Literature Association Quaterly*, 11(2), p. 58.

Mitchell, C.; Reid-Walsh, J. (2005). *Researching Children's Popular Culture. The cultural spaces of childhood*. London&New York: Routledge, Taylor & Francis e-Library.

Nagy, R. (coord.). (2015). *Dicţionar de analiză a discursului*. Iaşi: Institutul European.

Octobre, S. (2014). *Les enfants du numérique: mutations culturelles et mutations sociales*. In *Informations sociales*,1(181), pp. 50-60.

Prout, A. (ed.). (2005). *The Future of Childhood*. London: Routledge.

Routley, R. (1979). *The semantical structure of fictional discourse*. In *Poetics*, 8(1-2), pp. 3-30.

Ryan, M.-L. (1980). *Fiction, non-factual, and the principle of minimal departure*. In *Poetics*, 9(4), pp. 403-422.

Stan, R. V. (2015). *The Importance of Literature in Primary School Pupils' Development and Personal Growth*. In *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 180, pp. 454-459.

Steinberg, Shirley R. (2011). *Kinderculture: mediating, simulacralizing, and pathologizing the new childhood*. In Steinberg, Shirley R., ed. 2011. *Kinderculture: The Corporate Construction of Childhood*. Westview Press, pp. 1-89.

Izvoare:

*** (2012). *Ce poţi face cu două cuvinte. Juniorii*. Prefaţă de Liviu Papadima. Bucureşti: Editura Arthur.

BDD-V4598 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:56:25 UTC)